

Kaupunginhallitus 29.03.2021 § 104

§ 104

Kotihoidon pysäköintitunnuksen käyttöönotto ja myöntämisperusteiden hyväksyminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Fiskari Mika
Yli-Koski Elina
Ekholm Tuula
Aumala Petteri
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

vs. perusturvajohtaja Sanna Svahn

Kaupunginhallitus päättää, että kotihoidon pysäköintitunnus otetaan käyttöön seuraavin myöntämisperustein:

Tunnus myönnetään kunnan järjestämisvastuulla olevaa asiakkaan kotona suoritettavaa

- sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä tarkoitettua kotipalvelun, 20 §:ssä tarkoitettua kotihoidon ja 21 §:ssä tarkoitettua asumispalvelun tehtävää varten

- terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 §:ssä tarkoitettua kotisairaanhoidon tehtävää varten

- vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987) tarkoitettua tehtävää varten

- kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitettua tehtävää varten.

Pysäköintitunnus myönnetään hakemuksesta sekä yksityisille että julkisille toimijoille silloin, kun toimijat toteuttavat edellä mainittuja kunnan lakisääteisiä tehtäviä.

Tunnuksen myöntäminen yksityiselle toimijalle edellyttää, että hakija toimii kunnan kilpailutettuna tai palvelusetelipalveluntuottajana.

Tunnus on ensisijaisesti digitaalinen ja se myönnetään enintään viideksi vuodeksi koko kaupungin alueelle. Tunnukseen voi liittää vain yhden ajoneuvon. Yrityksen, yhdistyksen ja julkisyhteisön on ilmoitettava tunnuksen haltija, jonka on oltava hakijan palveluksessa oleva luonnollinen henkilö. Tunnuksen haltijan tulee huolehtia siitä, että pysäköintitunnusjärjestelmässä on ajantasaiset tiedot kotihoidon pysäköintitunnuksen käyttäjistä.

Kotihoidon pysäköintitunnukseen voidaan liittää vain liikennekäytössä oleva ajoneuvo, joka on rekisteröity Suomeen.

Kotihoidon pysäköintitunnuksen voimassaolo ja oikeus tunnuksen käyttöön päättyvät välittömästi, kun tunnuksen myöntämisperusteet eivät täyty tai sitä käytetään väärin tarkoituksiin. Tämän jälkeen tunnusta ei saa käyttää ja se perutaan.

Kotihoidon pysäköintitunnus oikeuttaa pysäköimään kadulla tai muulla kunnan hallinnoimalla alueella liikennemerkillä osoitetusta kiellosta tai rajoituksesta huolimatta

- maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta

- alueelle, jossa pysäköinti on kielletty "Pysäköinti kielletty" - liikennemerkillä tai "Pysäköintikieltoalue"- liikennemerkillä

- rajoitusta pidemmäksi ajaksi alueelle, jossa pysäköinnin enimmäisaikaa on rajoitettu.

Kotihoidon pysäköintitunnuksella varustetun ajoneuvon saa pysäköidä pihakadulla muuallekin kuin merkitylle pysäköintipaikalle, jos siitä ei aiheudu huomattavaa haittaa pihakadun liikenteelle eikä muulle käyttämiselle. Samoin pysäköintitunnuksella saa pysäköidä "Huoltoajo sallittu" -lisäkilven vaikutusalueella silloin, kun kyseessä on katu tai muu kunnan hallinnoima yleinen alue.

Pysäköintitunnuksella pysäköitäessä pysäköinnistä on toimitettava pysäköintitunnusta, pysäköintipaikkaa, ajoneuvoa ja pysäköinnin kestoa koskevat tiedot Espoon kaupungin pysäköintitietovarastoon (PysäköintiHUB).

Tunnuksenhaltijan ja -käyttäjän on pyynnöstä osoitettava pysäköinninvalvojalle tai poliisille, että tunnusta on käytetty tunnuksen myöntämisperusteissa tarkoitettujen tehtävien hoitoon.

Valtuuttaa Teknisen- ja Sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtajat tekemään tarvittavat toimet kotihoidon pysäköintitunnusprosessin rakentamisessa ja suunnittelussa.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Uusi tieliikennelaki tuli voimaan 1.6.2020 ja lakiin sisältyy kotihoidon pysäköintitunnusta koskevat uudet säännökset (8.5.2020/360). Kunnat voivat jatkossa halutessaan päättää, että pysäköintitunnuksella saa pysäköidä niiden maksullisille sekä liikennemerkillä rajoitetuille ja kielletyille paikoille.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä (16/2018 vp) hallituksen esityksestä uudeksi tieliikennelaiksi todetaan, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan kotihoidon työntekijöillä ja vastaavilla työntekijäryhmillä on kaupungeissa merkittäviä ongelmia pysäköinnin kannalta. Kotiin tuotavien palvelujen määrä on myös lisääntymässä. Periaatteessa kuntien tehtävänä on järjestää pysäköintimahdollisuudet myös nämä ryhmät huomioon ottaen. Valiokunta totesi, että ongelma on merkittävä ja katsoi, että ongelmiin tulee löytää koko Suomen kattava yhtenäinen ratkaisu.

Kaupunginhallitus on Espoossa 15.6.2020 päättänyt kotihoidon pysäköintitunnuksen käyttöönottamisesta kaupungissa osana Yleisten alueiden pysäköinnin toimenpideohjelmaa vuosille 2020–2022.

Espoossa on noin 450 työntekijää kotihoidon palveluksessa. Asiakasreiteillä on päivittäin 220-280 työntekijää. Kunnan kotihoidon käytössä on 183 autoa. Ostopalveluiden työntekijät liikkuvat henkilökohtaisilla autoilla tai yritysten autoilla.

Espoon sosiaali- ja terveystoimialan vanhusten palveluissa, terveyspalveluissa sekä perhe- ja sosiaalipalveluissa tuotetaan erilaisia kotiin vietäviä palveluita. Vanhusten palveluissa Kotihoidon toiminta on järjestetty suuralueittain. Lisäksi kotihoidon palvelua antaa kotikuntoutus yksikkö, jonka asiakkaat ovat sairaalasta kotiutuvia ja kotihoidon tarpeessa olevia asiakkaita. Lapsiperheiden kotipalvelua tuottaa perhe- ja sosiaalipalvelujen lapsiperheiden hyvinvointipalvelut, perheiden erityispalvelut sekä vammaispalvelut. Kotisairaala ja liikkuva sairaala ovat osa Espoon sairaalan toimintaa.

Kotihoito tekee kotikäyntejä jalan, polkupyörällä, julkisen liikenteen välineillä ja autolla. Sosiaali- ja terveystoimialan käytössä olevat noin 200 autoa on vuokrattu Espoon logistiikkapalveluilta. Kotihoidon kotikäyntejä tekevän henkilöstön määrä on noin 450. Kotihoidon asiakkaita Espoossa on tällä hetkellä noin 3 000 kuukaudessa. Ostopalvelu- ja palveluseteliasiakkaita näistä on noin 600. Karkean arvion mukaan kotihoidossa tehdään vuodessa yli miljoona asiakaskäyntiä.

Ostopalveluja hankitaan lähes 40 palvelu- ja palvelusetelituottajalta. Ostopalveluissa työskentelevien määrää on vaikea arvioida, koska alalla työskennellään paljon osa-aikaisesti.

Vammaispalveluissa järjestetään kehitysvammalain ja vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tuotetaan mm. asumispalveluja sekä sosiaalityön palveluja. Vammaispalveluilla on noin 4 550 asiakasta.

Mielenterveys- ja Päihdepalveluissa toimiva liikkuva tiimi tuottaa kotiin tehtäviä tuki- ja ohjaukseen tehtäviä. Tuki- ja ohjaukseen tehtäviä tekevän henkilöstön määrä on 10.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) tuottaa asiakkaan kotiin laboratoriopalveluja ja lasten kotisairaalan palveluja.

Kotihoidon pysäköintiongelmat kohdistuvat pääasiassa kotihoidon asiakkaan asuinkiinteistöille ja siellä oleviin riittämättömiin pysäköintimahdollisuuksiin. Espoon kadut kuuluvat usein pysäköintikieltoalueeseen, jossa aikarajoitettu vieras- ja asiointipysäköinti on sallittu vain erikseen merkityillä paikoilla. Kotiin tuotavien palvelujen

tarve lisääntyä väestön ikääntyessä ja myös pysäköintiongelmien odotetaan lisääntyvän.

Pysäköintitunnuksen myöntämisperusteet ja käyttö

Kotihoidon pysäköintitunnuksen myöntämisen tavoitteena on helpottaa ja tehostaa asiakkaan kotiin tuotavia tieliikennelain 190 a §:ssä mainittuja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tarjoamalla työntekijöille parempia pysäköintimahdollisuuksia kadulla tai muulla kunnan hallinnoimalla alueella estämättä muiden kadunkäyttäjien toimintaa.

Tieliikennelain 190 a §:ssä tarkoitetun kotihoidon pysäköintitunnuksen myönnetään hakemuksesta sellaisten asiakkaan kotiin tuotavien palvelujen tuottamiseen, jotka ovat kunnan järjestämisvastuun piirissä:

- sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä tarkoitettu kotipalvelun, 20 §:ssä tarkoitettu kotihoidon ja 21 §:ssä tarkoitettu asumispalvelun tehtävä;
- terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 §:ssä tarkoitettu kotisairaanhoidon tehtävä;
- vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987) tarkoitettu tehtävä;
- kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitettu tehtävä.

Tunnus voidaan myöntää sekä julkisille että yksityisille toimijoille. Tunnuksen myöntäminen yksityiselle toimijalle edellyttää, että se toimii kunnan kilpailutettuna tai palvelusetelipalveluntuottajana.

Tunnus myönnetään kunnan järjestämisvastuulla olevien palvelujen tuottamiseen. Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalla on tieto palveluksessaan olevista työntekijöistä sekä niistä yrityksistä ja yhdistyksistä, jotka tuottavat asiakkaan kotiin tarjottavia palveluja. Tämän johdosta kaikki tunnukset myönnetään palvelualueen hakemuksesta, jolloin varmistetaan, että tunnusta haetaan laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamiseen.

Tunnus myönnetään ensisijaisesti digitaalisena ja enintään viideksi vuodeksi koko kaupungin alueelle. Tunnukseen voi liittää vain yhden ajoneuvon. Yrityksen, yhdistyksen ja julkisyhteisön on ilmoitettava tunnuksenhaltija, jonka on oltava hakijan palveluksessa oleva luonnollinen henkilö.

Kotihoidon pysäköintitunnuksella työntekijä saa pysäköidä liikennemerkillä osoitetusta rajoituksesta huolimatta maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta sekä alueelle, jossa pysäköinti on liikennemerkein kielletty. Tunnuksella on mahdollista pysäköidä rajoitusta pidemmäksi ajaksi alueella, jossa pysäköinnin enimmäisaikaa on rajoitettu. Pysäköintitunnus mahdollistaa pysäköinnin pihakadulla muuallakin kuin merkityllä pysäköintipaikalla. Samoin ”Huoltoajo sallittu” –lisäkilven vaikutusalueella on mahdollista ajaa ja pysäköidä kotihoidon pysäköintitunnuksella. Tunnus oikeuttaa pysäköimään katualueella tai muulla kunnan hallinnoimalla alueella, mutta ei yksityisten kiinteistöjen pihalla.

Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella ja kotihoidon tunnuksella saa pysäköidä samoin ehdoin. Väärinkäytön vähentämiseksi tunnuksenhaltijan on pyydettäessä osoitettava pysäköinninvalvonnalle tai poliisille, että tunnusta on käytetty tieliikennelaissa tarkoitettujen tehtävien hoitoon. Tällä

varmistetaan, että lain alkuperäinen tarkoitus toteutuisi mahdollisimman hyvin.

Kotihoidon pysäköintitunnuksen myöntämisestä tullaan esittämään sosiaali- ja terveyslautakunnalle päätettäväksi kertamaksun periminen. Maksulla katetaan pysäköintitunnusjärjestelmän perustamis-, kehittämis- ja ylläpitokustannuksia. Kertamaksun suuruus olisi 100 euroa (maksuun lisätään voimassa oleva arvonlisävero) tunnuksen voimassaoloajalta, eikä kertamaksusta suoriteta palautuksia, vaikka tunnuksen käytön edellytykset päättyisivät kesken maksukauden. Sosiaali- ja terveyslautakunnan esitetään päättävän maksusta huhtikuussa.

Vaikutukset

Kotihoidon pysäköintitunnuksen myöntäminen parantaa merkittävästi kotihoidon ja eräiden kotiin tarjottavien palvelujen pysäköintimahdollisuuksia kadulla. Kotihoidon työntekijöille jää enemmän aikaa varsinaiseen työhönsä.

Kotihoidon pysäköintitunnuksia on arvioitu hankittavan julkisille toimijoille noin 300 kappaletta. Yksityisten toimijoiden tunnusmäärästä ei ole tarkkaa arviota, mutta sen oletetaan olevan vähäisempi.

Kotihoidon pysäköintitunnuksella tehtävien pysäköintitapahtumien määrää on vaikea arvioida, koska käyntimäärät asiakkaiden luona vaihtelevat suuresti. Karkean arvion mukaan kotihoidon käyntejä tehdään vuodessa reilu miljoonaa kappaletta. Lisäksi tulevat tukipalvelujen kotikäynnit, joiden määrästä ei ole arviota. Muiden toimijoiden pysäköintitapahtumien määrät ovat pieniä. Pysäköintitunnuksen käyttömahdollisuus lisää vähäisessä määrin auton käytön houkuttelevuutta työtehtävissä.

Toimialan omassa käytössä oleville autoille myönnettävien tunnusten kustannusvaikutus on noin 60 000 euroa neljän vuoden aikana. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimialalle aiheutuu kustannuksia tunnuksen hakuprosessista.

Useimmat kadun varren pysäköintikieltomerkit on asennettu liikenteellisin perustein. Näitä ovat mm. näkemäolosuhteiden parantaminen jalankululle ja pyöräilylle suotuisammaksi, turvalliset kohtaamismahdollisuudet ajoneuvoliikenteelle, joukkoliikenteen ja pelastuslaitoksen toimintaedellytysten turvaaminen sekä saatto- ja jakeluliikenteen mahdollistaminen. Tieliikennelain pysäyttämistä ja pysäköimistä koskevat säännöt lähtevät siitä, että ajoneuvoa ei saa pysäyttää eikä pysäköidä siten, että se vaarantaa turvallisuutta tai haittaa muuta liikennettä. Pysäköintitunnus ei anna oikeutta poiketa tästä. Tämän hahmottaminen vilkkaassa liikenneympäristössä on toisinaan haastavaa ja saattaa vaarantaa turvallisuutta tai haitata muuta liikennettä.

Pysäköinti- ja pysäyttämiskieltojen asettamisperiaatteisiin saattaa tulla tarvetta tehdä täsmennyksiä erityisesti silloin, jos kotihoidon pysäköintitunnuksen käytöstä aiheutuu ongelmia.

Kaupunginhallituksen 15.6.2020 hyväksymän Yleisten alueiden pysäköinnin kehittämisohjelman 2020-2022 tavoitteiden toteutumiseksi kotihoidon pysäköintitunnuksella tapahtuvista pysäköintitapahtumista tulee saada digitaalinen tieto. Pysäköintitunnuksella pysäköitäessä pysäköinnistä on toimitettava pysäköintitunnusta, pysäköintipaikkaa,

ajoneuvoa ja pysäköinnin kestoa koskevat tiedot Espoon kaupungin pysäköintitietovarastoon (PysäköintiHUB).

Käyttöönotto

Pysäköintitunnusten käyttöönotto tehdään vaiheittain, alkaen kotihoidon yhdellä alueella tehtävästä käyttöönottoprojektista. Projektissa hankitaan ja käyttöönotetaan tietojärjestelmä digitaalisen pysäköintitunnuksen hallinnointiin ja käyttöön.

Käyttöönoton yhteydessä Kotihoidon pysäköintitunnuksen haltijoille toteutetaan ohjeet ja järjestetään tarvittava koulutus pysäköintitunnusjärjestelmän käyttöön ja pysäköintitunnuksen turvallisen käytön perusteisiin. Käyttöönottoprojektin aikana haku- ja myöntämisprosessit määritellään ja projektin jälkeen pysäköintitunnus on otettavissa laajasti käyttöön.

Pysäköintitunnuksen käyttöönottoprojekti on käynnistettävissä viimeistään kuukausi kaupunginhallituksen päätöksenteon jälkeen keväällä 2021 ja pysäköintitunnusjärjestelmän aikataulusta riippuen.

Pysäköintitunnusjärjestelmää ja kotihoidon pysäköintitunnusten haku- ja myöntämisprosessia kehitetään kokemusten ja tarpeiden mukaisesti.

Asiaan on toimitettu vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston lausunnot.

Päätöshistoria